

Streszczenie

Tytuł rozprawy : Jezykowe zachowania dzielnicowych w kontaktach ze społeczeństwem

Celem dysertacji jest ukazanie powiązań pomiędzy zachowaniem językowym rozmówców (dzielnicowych i obywateli) a ich rolami społecznymi. Autorka zbierała materiał do rozprawy podczas realizacji projektu badawczego *Filozofia community policing przez pryzmat dialogu Policji ze społecznością lokalną*. Projekt był realizowany za zgodą Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach. Materiał badawczy stanowiły dialogi dzielnicowych z obywatelami podczas pełnienia ich służby. W części empirycznej zostały wyróżnione akty mowy oraz poddane kompleksowej analizie.

W rozprawie udzielono odpowiedzi między innymi na pytania, dotyczące cech zachowań językowych dzielnicowych. Starano się odpowiedzieć na pytanie, czy komunikowanie się dzielnicowego z obywatelami zmierza w kierunku asymetrii ról, czy w kierunku symetrii komunikacyjnej. Dokonano analizy aktów mowy, za pośrednictwem których realizowane były role społeczne rozmówców. Oprócz powyższego, zwrócono uwagę na rolę presupozycji w dialogach. Na podstawie takiej analizy wskazano tworzenie więzi międzyludzkich i wspólnoty interpersonalnej za pomocą komponentu werbalnego, jak i komponentów niewerbalnych.

Podstawę teoretyczną dysertacji stanowią: teoria aktów mowy J.L. Austina i J. Searle'a, teoria genrów mowy A. Wierzbickiej oraz teoria gramatyki komunikacyjnej A. Awdiejewa. Rozprawa składa się z części teoretycznej oraz z części empirycznej. Poszczególne rozdziały dotyczą charakterystyki podstawowych pojęć stosowanych w pracy. W rozdziałach tych została zanalizowana literatura przedmiotu dotycząca tematu oraz omówiono klasyfikację poszczególnych aktów mowy w literaturze.

W części empirycznej rozprawy dokonano analizy poszczególnych aktów mowy pojawiających się w wypowiedziach rozmówców. W analizie uwzględniono nurt badań semantycznych, z wyszczególnieniem metod eksplikowania znaczeń wyrażen językowych, wprowadzonych i stosowanych przez Annę Wierzbicką.

Celem autorki rozprawy było uzyskanie dokładnego zapisu werbalnego zachowania funkcjonariuszy policji pionu dzielnicowych. Badane zjawisko jest rozpatrywane z myślą o praktycznym celu. Prezentowane analizy mają na celu dostarczenie narzędzi służących zwiększeniu efektywności komunikowania się poprzez pomoc w doskonaleniu umiejętności właściwego kontrolowania swojego zachowania w sytuacjach trudnych

i konfliktowych oraz doskonaleniu umiejętności formułowania komunikatów, rozumienia rozmówcy i interpretowania jego słowa.

Rozprawa, obejmująca psychologiczne, społeczne, organizacyjne, taktyczne, a w szczególności językowe aspekty komunikacji dzielnicowych i obywateli ma charakter interdyscyplinarny. Temat strategii dyskursywnych na linii dzielnicowy-obywatel nie był poruszany w polskiej literaturze przedmiotu, a zatem rozprawa stanowi przyczynek do badań nad komunikowaniem się dzielnicowego ze społeczeństwem, i w szerszym zakresie - do badań nad sposobem przekazywania informacji w procesie komunikowania się funkcjonariuszy Policji, a także innych służb mundurowych ze społeczeństwem.

Dlatego też wnioski wyciągnięte z analiz przeprowadzonych w niniejszym opracowaniu mają charakter orientacyjny w kierunku rewizji zasadności wniosków zaproponowanych przez autorów dotychczasowych publikacji z tej dziedziny, a także w kierunku oceny potencjalnych sposobów prognozowania odpowiednich zachowań dzielnicowych w odniesieniu do zmieniających się parametrów ich służby.